

PACT moet verbond slaan tussen
onderwijs, kinderopvang en zorg

‘De school als solitaire voorziening is uit de tijd’

De geïsoleerde systemen rond het jonge kind zijn onderwijsbestuurder Jack van de Logt een doorn in het oog. Het primair onderwijs, de jeugdhulpverlening, de kinderopvang: ze hebben allemaal hun eigen wetten, doelen, regels en inspecties. Om deze schotten te slechten, zet Van de Logt zich in voor PACT. Een landelijk project dat de samenwerking op de werkvloer tussen professionals uit de drie sectoren stimuleert en ondersteunt.

TEKST JOËLLE POORTVLIET

In de publicaties over PACT wordt enerzijds geschreven over 'sectoren die naar elkaar toe groeien', anderzijds over sectoren die 'moeten gaan samenwerken'. Is intersectorale samenwerking een wens, of een verplichting? Duidelijk is in ieder geval dat de bekende knip, tussen kinderen van nul tot vier jaar (opvang) en kinderen van vier tot twaalf jaar (school), stevig zit ingebakken in de verschillende sectoren en bij hun medewerkers. Over en weer bestaan vooroordelen, verschillen in visie, in opleidingsniveau en competenties.

Bovendien kan men nieuwe wetgeving die de sectoren voorzichtig naar elkaar duwt, nog gemakkelijk omzeilen. Neem de Wet Kinderopvang. Deze is door veel scholen afgevinkt door een praktisch convenant te tekenen met een kinderopvangorganisatie. En als het gaat om Passend onderwijs roepen veel samen-

werkingsverbanden juist dat er weinig zal veranderen, om de onderwijsprofessional maar niet het idee te geven dat hij nog meer moet gaan 'zorgen' dan nu het geval is. Waarom dan toch intersectorale samenwerking aanjagen?

Jack van de Logt, bestuurder van Conexus in Nijmegen: 'Natuurlijk kun je als school of bestuur voorbij gaan aan de doelstelling van wetten en creatieve oplossingen zoeken, maar dan blijf je vooral bezig met beheersen. Het lijkt mij veel logischer en minder omslachtig om samenwerking rond jonge kinderen daar te laten plaatsvinden waar zij dagelijks komen. Dan kun je profiteren van elkaars expertise. Daarmee bedoel ik niet dat je de werk- en kijkprincipes van het onderwijs steeds meer moet loslaten op het jonge kind, maar dat we kunnen leren van hoe professionals uit de kinderopvang en de zorg naar kinderen kijken.'

Fawzia Nasrullah:
'Elke sector kent zijn
eigen werkelijkheid. Eer je
dat van elkaar doorhebt
zijn er soms vervelende
discussies'

Vindplaats is werkplaats

Ook collega-bestuurder Fawzia Nasrullah van jeugdzorgorganisatie Youké uit Zeist wil zoveel mogelijk met kinderen werken in hun natuurlijke omgeving. 'Vindplaats is werkplaats,' stelt ze. Nasrullah zit net als Van de Logt in de bouwgroep van PACT. Haar medewerkers komen al jaren op scholen. Ze werken er met aparte klasjes leerlingen die niet in een reguliere groep kunnen meekomen, of nemen leerlingen apart voor begeleiding. Die

samenwerking, hoe gewenst ook door beide partijen, levert allerlei problemen op. Vooral praktisch. Nasrullah: 'Onze inspecties werken bijvoorbeeld heel verschillend. Als een medewerker van ons een deel van de lestijd van een leerling wil gebruiken, kan de school problemen krijgen in verband met haar urennorm. Of neem financiering: van wie zijn de ruimtes waarin zowel onderwijs als jeugdzorg met kinderen werken? En: mogen we in elkaars dossiers werken?' Volgens Fawzia belemmert de hoeveelheid vraagstukken en combinaties van problemen de samenwerking. 'Elke sector kent zijn eigen werkelijkheid, maar eer je dat van elkaar doorhebt zijn er soms vervelende discussies. Bovendien kost dat veel kostbare overlegtijd, die we allemaal liever aan het kind besteden.'

Jeugdzorg in schoolteam

Mede om een deel van die tijd terug te winnen, heeft de Conexus-school Het Talent in Lent een jeugdzorgmedewerker toegevoegd aan het onderwijsteam. Bekostigd vanuit Alert4You, een voorloper van PACT, werkt Marije Platvoet zestien uur per week in de reguliere groepen. En zoveel mogelijk preventief. Want ook daar is volgens schoolleider Carla van den Bosch grote winst te maken. 'Ik weet zeker dat als Marije een jaar eerder op onze school was komen werken, zij bij minstens twee kinderen kostbare en langdurige onderzoekstrajecten had kunnen voorkomen.' Jeugdzorgmedewerkster Platvoet focust zich niet zozeer op de potentiële of al aanwezige diagnoses, maar meer op het gedrag van kinderen in de groep.

Ze ondersteunt de leerkracht, onder andere bij het werken aan de groepsdynamiek. Platvoet: 'Ik zie ze natuurlijk wel, de kinderen met ADHD en autistische trekken, maar als zij verder goed in hun vel zitten hoef ik niet per se apart met hen aan de slag.' In de praktijk steekt ze meer tijd in leerlingen zonder stempeltje die opvallend gedrag vertonen.

Jack van de Logt:
'Het is logisch om de samenwerking rond jonge kinderen daar te laten plaatsvinden waar zij dagelijks komen. Dan kun je profiteren van elkaars expertise'

Inzet PO-Raad

Het Bestuursakkoord bepleit ontschotting tussen het onderwijs en de sectoren welzijn, opvang, sport, etcetera. Dit om doorgaande ontwikkelingslijnen voor kinderen te bevorderen en te werken aan hun gezondheid en een actieve leefstijl. Ontschotting is dan ook een belangrijk thema voor de PO-Raad bij de lobby en samenwerking met andere partijen. Het stelsel van wet- en regelgeving moet ook op de langere termijn ruimte bieden voor nieuwe arrangementen voor kinderen. De PO-Raad vindt het ook zeer belangrijk dat de werelden van onderwijs en Jeugdzorg nader tot elkaar komen, zodat er integraal nieuw beleid ontwikkeld kan worden. Leonard Geluk, onder meer voorzitter van de Transitiecommissie Stelselherziening Jeugdzorg (TSJ) en oud-wethouder van onderwijs in Rotterdam, zegt hierover: 'Het onderwijs en de Jeugdzorg werken vaak langs elkaar heen. Behalve het schoolmaatschappelijk werk is er geen verbinding. Nu praten de wethouders met de bestuurders over onderwijs, en met de zorginstellingen over zorg. Met de transitie en de invoering van Passend onderwijs is er volop aanleiding om dat anders te organiseren.'

Van PACT naar Kindcentra 2020

PACT is eind 2013 gestart als initiatief van het Kinderopvangfonds en borduurt voort op eerdere projecten uit haar koker, zoals Alert4You en Andere Tijden. De term PACT is letterlijk op te vatten: een verbond sluiten, afspraken maken, verschillen overbruggen. In dit geval tussen de drie sectoren waar kinderen tot zes jaar mee te maken hebben: onderwijs, kinderopvang en zorg.

Voor PACT werken wetenschappers (onder wie Jeanette Doornenbal, Tom van Yperen, Ruben Fukkink en Paul Leseman) en voorlopers uit de praktijk (zoals Het Talent uit Lent) samen aan de kwaliteit van professionals rond het jonge kind. Projectleider Anki Duin: 'De school als solitaire voorziening is uit de tijd. We zien

Anki Duin is projectleider van PACT en tevens betrokken bij 'Kindcentra 2020, ontwikkel de toekomst'

al veel onderwijsinstellingen die samen met kinderopvang en jeugdhulp stappen zetten richting kindcentra. Via PACT willen we die initiatieven ondersteunen, uitbreiden en tegelijk onderzoeken zodat meer scholen deze keuze kunnen maken.'

Onder de noemer 'Kindcentra 2020, ontwikkel de toekomst' pleitten het Kinderopvangfonds, het Pettelaar Overleg (elf bestuurders uit het po, waaronder Jack van de Logt van Conexus), een aantal kinderopvangbestuurders en de kopgroep Wethouders voor Kindcentra voor het uiteindelijk samengaan van kinderopvang, peuterspeelzalen en primair onderwijs in kindcentra voor nul- tot twaalfjarigen. Ook de zorg wil men in deze centra incorporeren. Anki Duin is tevens voor dit project actief. 'Het idee is dat we de ervaringen binnen PACT inbrengen voor Kindcentra 2020. Als het goed is ontstaat zo een degelijk onderbouwd en breed gedragen programma, waarmee een nieuw kabinet echt stappen kan zetten die op wettelijk niveau de vervlechting van sectoren mogelijk maken.'

Voor meer informatie over PACT, zie www.pedagogischpact.nl

Op 24 september was het symposium 'Kindcentra 2020, ontwikkel de toekomst'.

Zie: www.kindcentra2020.nl.

Ze komen door bijvoorbeeld de scheiding van hun ouders, faalangst of aanhoudende buikpijn niet goed aan leren toe. Directeur Van den Bosch: 'Marije biedt ondersteuning in de lastigere groepen en helpt, vanuit haar eigen discipline, leerkrachten om anders naar kinderen te kijken. Als team kunnen we zo eerder inspelen op problemen bij kinderen en heftigere problematiek helpen voorkomen.'

Kindcentra in strategisch beleidsplan

Dergelijke interdisciplinaire teams die Passend onderwijs, of passende opvang, zo vroeg mogelijk en met behulp van expertise uit de zorg inzetten, zijn het ideaalbeeld van Van de Logt. In zijn strategisch beleidsplan heeft hij vastgelegd dat alle Conexus-scholen zich ontwikkelen tot brede scholen en waar mogelijk integrale kindcentra. Schoolleider Van den Bosch van Het Talent staat te trappelen. 'In mijn optiek is de fysieke

In de praktijk steekt de jeugdzorgmedewerker meer tijd in leerlingen zonder stempeltje die opvallend gedrag vertonen

school net zo goed eigendom van de jeugdhulpverlening, het maatschappelijk werk en de kinderopvang.' Van de Logt realiseert zich dat niet alle scholen binnen Conexus al zover zijn. 'Natuurlijk zijn er ook minder vernieuwingsgerichte schooldirecteuren. Die hebben meer tijd nodig. Initiatieven zoals op Het Talent werken alleen als het kindcentrum ook de persoonlijke ambitie is van de schoolleider. Maar we hebben wel samen als stichting onze richting bepaald, dus ook mijn andere directeuren spreek ik op dit punt aan.' ■

Wilt u ook aan de slag met Pact?

Neem dan contact op met Anki Duin, info@pedagogischpact.nl

De PO-Raad heeft in 2013 een position paper opgesteld samen met de VNG, de Brancheorganisatie Kinderopvang en de MOgroep waarin de volgende ambities zijn geformuleerd:

- Streef naar integrale dagarrangementen voor de 0- tot 12-jarigen met ruime openingstijden, waarin onderwijs, peuterspeelzalen en kinderopvang, naast sport, cultuur, centra voor jeugd en gezin, jeugdzorg en welzijn belangrijke partners zullen zijn
- Investeer in kwaliteit van (samenwerkende) professionals
- Zorg voor coördinatie van integraal beleid en regel eenduidige interdepartementale coördinatie.